

Un lleó sense regne

Domènec Garcias

He de confessar que començava a passar pena: com era possible que no m'agradassin les pel·lícules del Sr. Tarantino, considerades per la majoria dels entesos com a obres mestres? Potser torni vell. O serà que la constant recreació en la violència impedeix que m'adoni de la seva "indiscutible" qualitat? Cosa tendran, quan tanta gent les adora.

Afortunadament, va arribar a Palma la darrera creació de Luc Besson. I va ser a través del seu tractament dels personatges, de l'aprofundiment en l'interior de la seva ànima, com vaig veure la llum al final del túnel on havia entrat sense voler. Perquè, ¿què és el procés creatiu, què és l'art, què és el cinema, més que un viatge en espiral sense fi, des del centre cap a l'exterior, des dels límits més extrems fins a la més íntima essència de la condició humana?

La pel·lícula de Besson comença amb un zoom des d'una llunyania infinita fins a uns *macros* gairebé impossibles. Una de les primeres imatges mostra els ulls de Leon. Una persona que sentim propera, familiar, corrent. Una mirada que se'ns presenta profunda i lleugerament cansada, acostumada a la tensió, a la vigilància, a la prudència. Darrera aquests ulls, poc a poc, escena darrera escena, descobrim un cervell que funciona com un circuit integrat. Mil·limètric, meticulós, calculador, insensible i poc aficionat a raonaments lògics excessivament complicats.

Gusts senzills: pel·lícules musicals i westerns dels cinquanta, una planta dins un test i poca casa més. Per beure, llet sense res. La seva professió, fer net. No cal saber gaire coses, ni tan sols llegir. És el professional, el nostre particular *rei Lleó*. No sonen les notes del *Circle of Life*, d'Elton John, però tampoc hi fan cap falta. La banda sonora, sempre present d'una manera contundent i eficaç, compleix sense estridències amb la seva obligació d'aportar la tensió o el relaxament que cada escena requereix.

Podem tractar l'eix vertebrador de la pel·lícula a través d'un simil geomètric. Ja tenim el vèrtex superior d'un triangle isòsceles. Falten els dos de la base, que seran els que, al cap i a la fi, convertiran tota la figura en un simple puntet, condemnat a començar de nou. Anem cap al segon.

Dotze anys no són gaire bagatge com per enfrontar-se a la vida, però encara semblen menys si els situam al final d'aquesta. I són fins i tot més insignificants vists per un forat, a l'altre costat d'una porta tancada, a través de l'objectiu d'una màquina de matar. Passen segons que pareixen segles. La picor s'estén per tota la pell. Petites gotes de suor freda impregnen la roba. A la fi, la porta s'obre.

Aquí hi ha qualque cosa que falla. ¿On és aquella màquina infal·tible, aquells instrument de precisió, aquell mecanisme de rellotgeria? El metall, carn i ossos. Els conductors elèctric, ner-

vis. El motor, el cor. El combustible, la sang. ¿Fa falta res més? Alguns directors ho troben abastament. Altres, com Luc Besson, no es conformen amb tan poc.

Però tornem al nostre triangle. Acabam de situar el personatge de la sorprenent Natalie Portman en un extrem de la base. Una línia uneix Matilda amb el vèrtex superior. Una línia traçada per la tendresa i abocada a una inevitable tragèdia.

Leon, un Jean Reno que sembla fet a posta del paper, sap que els dos punts no s'han d'arribar a tocar. Tampoc hauria de ser tan difícil: un tret al cap mentre dorm i s'ha acabat. Però ell transita per un camí amb unes voreres traçades pel tall d'un ganivet. Traspasar-les significa trencar les normes, i qui infringeix el codi per la vida. Ell sap molt bé que tot és començar. Quan has mort un home, en pots matar milers. Quan has mort un nin...

... Quan has mort un nin, val més que prenguis pastilles. I millor si t'amagues darrera la segura barrera del crim institucional. La història d'amor entre dos *fora de la llei* només podia acabar sota la implacable destrallada del policia de torn. Perquè d'amor es tracta, un amor fou, cinematogràfic, impossible i, encara que sembli contradictori, inquietantment real. La interpretació de Gary Oldman afegeix el darrer cantó a la nostra figura, el qual projecta les seves línies de mort sobre els altres dos.

Bonnie i Clide, Thelma i Louise, Matilda i Leon. Mai no hi haurà policies que ens puguin inspirar una comprensió i simpatia tan profunda com ho fan aquests personatges pretesament criminals. ¿Per què? ¿Què tenen ells que no tinguin els altres? ¿No deu ser que, per un moment, ens ha permès guaitar dins ells? ¿Serà que, durant una mil·lèsima de segon, ens ha semblat veure-hi el nostre propi reflex?

FOTOGRAMA DE EL PROFESIONAL

Tothom pot preveure el destí fatal d'aquella planta sembrada enmig de la gespa, just davant l'entrada de l'escola. Sabem que l'esperit de Leon desapareixerà com el de tots els que són com ell, com el de tots nosaltres. El personatge interpretat per Jean Reno mor en una escena magistral, ferit pel tret mortal d'un Gary Oldman diabòlicament sublim, i el seu pas pel nostre record serà fugaç com ho ha estat el de centenars de personatges que el cinema ens ha ofert.

El professional és la darrera obra d'un director que sembla seguir una trajectòria ascendent. Una pel·lícula rodona tant en la seva realització com en la seva interpretació. I aquí és obligatori parlar de la feina d'un secundari de luxe com és Danny Aiello, sempre correcte i impecable.

El film en conjunt fa que, una vegada més, ens plantegem la constant dialèctica entre el cinema d'aquí i el d'allà: tenint a un Reno *bessonnià*, ¿qui necessita al Travolta *Tarantinià*? Si és Europa la que aporta el contingut sota una forma abastament contundent, ¿qui necessita el buit envàs americà? ¿Volem només la capsa o, pel mateix preu, també allò que hi ha en el seu interior?

«Això és de part de Matilda». I de Luc Besson. Això és de part del cinema de sempre, de la seva essència més immutable. Això és per a Quentin i tota la seva plèiade de seguidors. Ara ja pot explotar tot.